Ilmastorahasto Oy:n taustasta ja tavoitteista

Hallitus julkisti maanantaina 3. helmikuuta 2020 ilmastokokouksessaan tiekartan, joka määrittelee ilmastotoimien valmistelun aikataulun ja tavoitteet sekä linjaa uusista hiili-neutraaliutta tukevista toimista. Hallitus linjasi perustettavaksi ilmastorahaston, jonka pohjana on Valtion kehitysyhtiö Vake.

Ilmastorahasto oy on erityistehtäväyhtiö, jonka toiminta keskittyy ilmastonmuutoksen torjumiseen, teollisuuden vähähiilisyyden vauhdittamiseen ja digitalisaation edistämiseen. Vähähiiliseen talouteen siirtymiseksi tarvitaan riittäviä panostuksia esimerkiksi kiertotalouden, puhtaan teknologian ratkaisujen sekä energiatehokkuuden kehittämiseksi. Rahoitettavista kohteista n. 65 % pitää liittyä ilmastonmuutokseen ja n. 35 % digitalisaatioon.

Nykytilassa ilmasto- ja digi-investoinnit eivät toteudu vielä riittävässä mittakaavassa markkinaehtoisesti.

- Ilmastorahaston ensisijaisena kohteena ovat teollisen mittaluokan skaalaukset (esim. uuden teknologian demonstraatiovaiheen hankkeet).
- Rahoitettavat kohteet voivat olla yksityisten ja julkisten toimijoiden hankkeita. Ilmastorahasto voi olla myös mukana erilaisissa julkisissa alustoissa sekä yksityisen ja julkisen sektorin yhteisprojekteissa.
- Voi myöntää oman ja vieraan pääoman ehtoista rahoitusta ja siihen voi liittyä tukielementti.
- Mahdollisen rahoituksen tukielementin arvioidaan katalysoivan muutosta ja mahdollistaa erityisesti innovatiivisten ja alkuvaiheen ilmasto- ja vähähiilisyysratkaisujen edistämistä.

Ilmastorahaston sijoituksien kolmiportainen kriteeristö

1) Kynnyskriteerit: Jokaisen rahoituspäätöksen tulee läpäistä kynnysehdot.
    a. Vähintään itsensä kannattelevaa liiketoimintaa
    b. Ilmastorahaston rahoituksella todennettava valtiolisäarvo
    c. Do no significant harm -tarkastelu
2) Vaikutuskriteerit: Priorisointi pohjautuu ensisijaisesti vaikutuskriteereihin
    a. Päästövähennyspotentiaali
    b. Tuottavuuspotentiaali
    c. EU-taksonomianmukaisuus (kyllä/ei)
    d. Liiketoimintapotentiaali, tuottavuushyödyt ja arvonlisä, jonka rahoitus mahdollistaa
3) Aihiokohtainen tarkastelu: Priorisointi pohjautuu myös rahoituskohdekohtaiseen tarkasteluun

    Aihiokohtainen tarkastelu, esim.

    a. Luonnon monimuotoisuusvaikutukset
    b. Vientipotentiaali
    c. Sosiaalinen oikeudenmukaisuus
    d. EU-rahoitukseen kytkeytyminen
    e. …

Työ- ja elinkeinoministeriö antaa Ilmastorahastolle toimiohjeen, sen jälkeen, kun Vake on siirtynyt TEM:n hallinnonalalle ja yhtiön nimi on muutettu Ilmastorahastoksi (arviolta joulukuussa). Talouspoliittinen ministerivaliokunta on käsitellyt ja puoltanut TEM:n ja Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosaston esittämää toimiohjetta 23.10.2020 kokouksessaan.

Toiminta eroaa Tesi Oy:n toiminnasta. Tesi sijoittaa suoraan yrityksiin ja rahastoihin markkinaehtoisesti. Ilmastorahaston rahoitukseen voi taas sisältyä tukielementti.